

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

21. veebruar 2018*

Ühine välis- ja julgeolekupoliitika - Piiravad meetmed seoses olukorraga Ukrainas - Rahaliste vahendite külmutamine - Nende isikute, üksuste ja asutuste loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist - Hageja nime jätmise nimekirja - Põhjendamiskohustus - Õiguslik alus - Faktiline alus - Ilmne hindamisviga - Kaitseõigused - Omandiõigus - Õigus mainele - Proportsionaalsus - Põhiõiguste kaitse, mis on samaväärne liidus tagatud kaitsega - Õigusvastasuse vastuväide

Kohtuasjas T-731/15,

Sergiy Klyuyev, elukoht Donetsk (Ukraina), esindajad: *solicitor* R. Gherson, *solicitor* T. Garner, B. Kennelly, QC, ja *barrister* J. Pobjoy,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: Á. de Elera-San Miguel Hurtado ja J.-P. Hix,

kostja,

mille ese on ELTL artiklil 263 põhinev nõue tühistada esiteks nõukogu 5. oktoobri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/1781, millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2015, L 259, lk 23) ja nõukogu 5. oktoobri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/1777, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2015, L 259, lk 3); teiseks nõukogu 4. märtsi 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/318, millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2016, L 60, lk 76) ja nõukogu 4. märtsi 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/311 millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2016, L 60, lk 1) ning kolmandaks nõukogu 3. märtsi 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/381, millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2017, L 58, lk 34) ja nõukogu 3. märtsi 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/374, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2017, L 58, lk 1), osas, milles hageja nimi jäeti nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: president G. Berardis (ettekandja), kohtunikud D. Spielmann ja Z. Csehi,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

kohtusekretär: ametnik L. Grzegorzcyk,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 28. juuni 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse¹

Vaidluse taust

- 1 Käesolev kohtuasi seondub piiravate meetmetega, mis on kehtestatud teatud isikute, üksuste ja asutuste suhtes seoses olukorraga Ukrainas pärast Kiievis Iseseisvuse väljakul toimunud meeleavalduste mahasurumist.
- 2 5. märtsil 2014. aastal võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu otsuse 2014/119/ÜVJP, teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2014, L 66, lk 26). Samal päeval võttis nõukogu vastu määruse (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas (ELT 2014, L 66, lk 1).
- 3 Hageja Sergiy Klyuyev on Ukraina ärimees ning endise Ukraina presidendi administratsiooni juhi Andriy Klyuyevi vend. Ta on ka Ülemraada (Ukraina parlament) liige.
- 4 Otsuse 2014/119 põhjendustes 1 ja 2 on märgitud:
„(1) Nõukogu mõistis 20. veebruaril 2014 kõige karmimalt hukka igasuguse vägivalda kasutamise Ukrainas. Nõukogu kutsus üles vägivalda viivitamata lõpetama ning austama täielikult inimõigusi ja põhivabadusi. Nõukogu kutsus Ukraina valitsust üles ilmutama maksimaalset vaoshoitust ning opositsioonijuhte distantseeruma radikaalsete meetmete, sealhulgas vägivalda kasutajatest.
(2) 3. märtsil 2014 leppis nõukogu kokku piiravate meetmete keskendamises Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikute ja inimõiguste rikkumise eest vastutavate isikute vara külmutamisele ja sissenõudmisele eesmärgiga tugevdada õigusriigi ja inimõiguste asutamise põhimõtteid Ukrainas.“
- 5 Otsuse 2014/119 artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:
„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad või milles kontroll või kasutusõigus kuulub isikutele, kes on tuvastatud kui Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutajad, Ukrainas inimõiguste rikkumise eest vastutavatele isikutele ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, nii nagu nad on lisas loetletud.
2. Rahalisi vahendeid ega majandusressursse ei anta otse ega kaudselt lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikute, üksuste või asutuste käsutusse ega nende toetamiseks.“
- 6 Sama artikli järgmistes lõigetes on määratud kindlaks rahaliste vahendite külmutamise tingimused.
- 7 Kooskõlas otsusega 2014/119 näeb määrus nr 208/2014 ette rahaliste vahendite külmutamise meetmete võtmise ja määrab kindlaks rahaliste vahendite külmutamise tingimused sõnastuses, mis on sisuliselt identne nimetatud otsuse sõnastusega.

¹ Esitatud on üksnes käesoleva kohtuotsuse punktid, mille avaldamist Üldkohus peab otstarbekaks.

8 Otsuses 2014/119 ja määruses nr 208/2014 silmas peetud isikute nimed on esitatud otsuse 2014/119 lisas ja määruse nr 208/2014 I lisas toodud identses loetelus (edaspidi „loetelu“), kus on ka esitatud nende loetellu kandmise põhjendused.

9 Hageja nimi on kantud loetellu koos tuvastamisandmetega „ärimees, [Andriy Klyuyevi] vend“ ja järgmise põhjendusega:

„Isik, kelle suhtes algatati Ukrainas uurimine tema osalemise kohta kuritegudes, mis on seotud Ukraina riigile kuuluvate rahaliste vahendite omastamise ja nende ebaseadusliku ülekandmisega Ukrainast välja.“

10 Hageja esitas hagi, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. mail 2014 ja mis registreeriti numbriga T-341/14 ning mille esemeks on nõue tühistada hagejat puudutavas osas otsus 2014/119 ja määrus nr 208/2014.

11 29. jaanuaril 2015. aastal võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2015/143, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2015, L 24, lk 16), ning määruse (EL) 2015/138, millega muudetakse määrust nr 208/2014 (ELT 2015, L 24, lk 1).

12 Otsuses 2015/143 on täpsustatud kriteeriume, mille alusel määratakse alates 31. jaanuarist 2015 kindlaks isikud, kelle rahalised vahendid külmutatakse. Konkreetselt asendati otsuse 2014/119 artikli 1 lõige 1 järgmise tekstiga:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad või mille kontroll või kasutusõigus kuulub Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikutele ja Ukrainas inimõiguste rikkumise eest vastutavatele isikutele ning nendega seotud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele, nii nagu on loetletud lisas.

Käesoleva otsuse kohaldamise eesmärgil kuuluvad Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavatena tuvastatud isikute hulka isikud, kelle suhtes Ukraina ametiasutused on algatanud uurimise seoses järgmisega:

- a) Ukraina avaliku sektori vahendite või vara seadusvastane omastamine või sellele kaasaitamine või
- b) ametiseisundi kuritarvitamine avaliku võimu kandjana eesmärgiga saavutada põhjendamatu eelise endale või kolmandale isikule ja põhjustades sellega Ukraina avaliku sektori vahendite või vara vähenemise või sellele tegevusele kaasaitamine.“

13 Määrusega 2015/138 muudeti määrust nr 208/2014 vastavalt otsusele 2015/143.

14 Otsust 2014/119 ja määrust nr 208/2014 on hiljem muudetud vastavalt nõukogu 5. märtsi 2015. aasta otsusega (ÜVJP) 2015/364 (ELT 2015, L 62, lk 25) ja nõukogu 5. märtsi 2015. aasta rakendusmäärusega (EL) 2015/357, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 (ELT 2015, L 62, lk 1). Otsusega 2015/364 muudeti otsuse 2014/119 artiklit 5, pikendades hagejat puudutavas osas piiravate meetmete kohaldamist kuni 6. juunini 2015. Rakendusmäärus 2015/357 asendas sellest tulenevalt määruse nr 208/2014 I lisa.

15 Otsuse 2015/364 ja rakendusmäärusega 2015/357 jäeti hageja nimi loetellu koos tuvastamisandmetega „[Andriy Klyuyevi] vend, ärimees“ ja järgmise uue põhjendusega:

„Isik, kelle suhtes Ukraina asutused on algatanud uurimise seoses osalemisega riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamises ning seoses ametiseisundi kuritarvitamisega avaliku võimu kandja poolt, et saada põhjendamatu kasu endale või kolmandale isikule, põhjustades seeläbi kahju Ukraina

riigi rahalistele vahenditele või varale. Isik, kes on seotud loetellu kantud isikuga [Andriy Petrovych Klyuyev], kelle suhtes Ukraina asutused algatasid kriminaalmenetluse seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega.“

16 5. juunil 2015. aastal võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2015/876, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2015, L 142, lk 30), ning rakendusmääruse (EL) 2015/869, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 (ELT 2015, L 142, lk 1). Otsusega 2015/876 asendati esiteks otsuse 2014/119 artikkel 5, pikendades kaebajat puudutavas osas piiravate meetmete kohaldamist kuni 6. oktoobrini 2015, ning teiseks muudeti viimati nimetatud otsuse lisa. Rakendusmäärusega 2015/869 muudeti sellest tulenevalt määruse nr 208/2014 I lisa.

17 Otsusega 2015/876 ja rakendusmäärusega 2015/869 jäeti hageja nimi loetellu koos tuvastamisandmetega „[Andriy Klyuyevi] vend, ärimees“ ja järgmise uue põhjendusega:

„Isik, kelle suhtes Ukraina ametivõimud on algatanud uurimise seoses osalemisega riigile kuuluvate rahaliste vahendite omastamises. Isik, kes on seotud loetellu kantud isikuga [Andriy Petrovych Klyuyev], kelle suhtes Ukraina asutused algatasid kriminaalmenetluse seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega.“

18 31. juuli 2015. aasta kirjaga edastas nõukogu hagejale 26. juuni 2015. aasta kuupäeva kandva kirja [konfidentsiaalne]². Selles kirjas teavitab nõukogu hagejat, et kavatses jätkata tema suhtes piiravate meetmete kohaldamist, ning täpsustas, millise tähtaja jooksul on hagejal võimalik selle kohta oma seisukohad esitada. 31. augusti 2015. aasta kirjaga esitas hageja oma seisukohad.

19 5. oktoobril 2015 võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2015/1781, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2015, L 529, lk 23), ning rakendusmääruse (EL) 2015/1777, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 (ELT 2015, L 259, lk 3) (edaspidi koos „2015. aasta oktoobri aktid“). Otsusega 2015/1781 asendati esiteks otsuse 2014/119 artikkel 5, pikendades kaebaja suhtes piiravate meetmete kohaldamist kuni 6. märtsini 2016, ning teiseks muudeti viimati nimetatud otsuse lisa. Rakendusmäärusega 2015/1777 muudeti sellest tulenevalt määruse nr 208/2014 I lisa.

20 Otsusega 2015/1781 ja rakendusmäärusega 2015/1777 jäeti hageja nimi loetellu koos tuvastamisandmetega „[Andriy Klyuyevi] vend, ärimees“ ja järgmise uue põhjendusega:

„Isik, kelle suhtes Ukraina ametivõimud on algatanud kriminaalmenetluse seoses osalemisega riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamises. Isik, kes on seotud loetellu kantud isikuga [Andriy Petrovych Klyuyev], kelle suhtes Ukraina asutused algatasid kriminaalmenetluse seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega.“

21 6. oktoobri 2015. aasta kirjaga edastas nõukogu hageja advokaatidele koopia 2015. aasta oktoobri aktidest, teavitades neid hageja nime loetellu jätmisest ning vastates nende 31. augusti 2015. aasta seisukohtadele. Nõukogu lisis sellele kirjale veel ühe kirja [konfidentsiaalne], mis kandis 3. septembri 2015. aasta kuupäeva.

Pärast käesoleva hagi esitamist aset leidnud asjaolud

22 15. detsembri 2015. aasta kirjaga edastas nõukogu hagejale 1. detsembri 2015. aasta kuupäeva kandva kirja [konfidentsiaalne], märkides ära, millise tähtaja jooksul on tal võimalik esitada selle kohta oma seisukohad.

2 Salastatud konfidentsiaalsed andmed.

- 23 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsusega Klyuyev vs. nõukogu (T-341/14, EU:T:2016:47) tühistas Üldkohus kaebajat puudutavas osas otsuse 2014/119 ja määruse nr 208/2014.
- 24 4. märtsil 2016. aastal võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2016/318, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2016, L 60, lk 76), ning rakendusmääruse (EL) 2016/311, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 (ELT 2016, L 60, lk 1) (edaspidi koos „2016. aasta märtsi aktid“).
- 25 2016. aasta märtsi aktidega pikendati iseäranis hagejat puudutavas osas piiravate meetmete kohaldamist kuni 6. märtsini 2017 ilma, et tema loetelusse kandmise põhjendusi oleks võrreldes 2015. aasta oktoobri aktides esitatutega muudetud.
- 26 7. märtsi 2016. aasta kirjaga teavitas nõukogu hagejat tema suhtes piiravate meetmete kohaldamise jätkamisest. Nõukogu vastas ka varasemas kirjavahetuses esitatud hageja seisukohtadele ning edastas talle 2016. aasta märtsi aktid.
- 27 12. detsembri 2016. aasta kirjaga teavitas nõukogu hageja advokaate, et kavatseb hageja suhtes piiravate meetmete kohaldamist uuendada ning lisis sellele kaks kirja [*konfidentsiaalne*], millest üks kandis 25. juuli 2016. aasta ja teine 16. novembri 2016. aasta kuupäeva (edaspidi „25. juuli ja 16. novembri 2016. aasta kirjad“), meenutades, millise tähtaja jooksul võib ta esitada oma seisukohad seoses piiravate meetmete kohaldamise iga-aastase läbivaatamisega. Hageja esitas need seisukohad nõukogule 12. jaanuari 2017. aasta kirjas.
- 28 3. märtsil 2017 võttis nõukogu vastu otsuse (ÜVJP) 2017/381, millega muudetakse otsust 2014/119 (ELT 2017, L 58, lk 34), ning rakendusmääruse (EL) 2017/374, millega rakendatakse määrust nr 208/2014 (ELT 2017, L 58, lk 1) (edaspidi koos „2017. aasta märtsi aktid“).
- 29 2017. aasta märtsi aktidega pikendati iseäranis hagejat puudutavas osas piiravate meetmete kohaldamist kuni 6. märtsini 2018 ilma, et tema loetelusse kandmise põhjendusi oleks võrreldes 2015. aasta oktoobri ja 2016. aasta märtsi aktides esitatutega muudetud.
- 30 6. märtsi 2017. aasta kirjaga teavitas nõukogu hagejat tema suhtes piiravate meetmete kohaldamise jätkamisest. Nõukogu vastas ka hageja eelnevates kirjades esitatud seisukohtadele ja edastas talle 2017. aasta märtsi aktid. Nõukogu tõi ka välja tähtaja, mille jooksul on hagejal võimalik esitada oma seisukohad enne tema nime loetelusse jätmist puudutava võimaliku otsuse tegemist.

Menetlus ja poolte nõuded

- 31 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 12. detsembril 2015.
- 32 Nõukogu esitas kostja vastuse 9. märtsil 2016. Samal päeval esitas nõukogu vastavalt Üldkohtu kodukorra artiklile 66 põhjendatud taotluse selle kohta, et hagile ning kostja vastusele lisatud teatavate dokumentide sisu ei tsiteeritaks kohtuasjaga seotud dokumentides, millele üldsusel on juurdepääs.
- 33 Repliik esitati 29. aprillil 2016.
- 34 Hageja esitas 13. mail 2016 kodukorra artikli 86 alusel esimese muutmisavalduse, taotlemaks ka 2016. aasta märtsi aktide tühistamist teda puudutavas osas.
- 35 Vasturepliik esitati 27. juunil 2016.
- 36 Nõukogu esitas 5. juulil 2016 seisukohad esimese muutmisavalduse kohta.
- 37 Menetluse kirjalik osa lõpetati 11. juulil 2016.

- 38 Avaldusega, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 26. juulil 2016, taotles hageja kohtuistungil korraldamist.
- 39 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus, nimetati ettekandja-kohtunik kuuenda koja koosseisu, mistõttu käesolev kohtuasi määrati sellele kojale.
- 40 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (kuues koda) avada menetluse suulise osa.
- 41 Hageja taotles 24. veebruari 2017. aasta kirjas 6. aprillile 2017 määratud kohtuistungil edasilükkamist. 1. märtsil 2017 rahuldab Üldkohtu kuuenda koja president selle taotluse ja otsustas kohtuistungil edasi lükata 18. maile 2017.
- 42 Hageja esitas 4. mail 2017 teise muutmisavalduse, taotlemaks 2017. aasta märtsi aktide tühistamist teda puudutavas osas.
- 43 Kirjas, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 8. mail 2017, taotles nõukogu esiteks teise muutmisavalduse kohta seisukoha esitamise tähtaja pikendamist ning teiseks sel juhul 18. maile 2017 määratud kohtuistungil edasilükkamist. Üldkohtu kuuenda koja president otsustas 10. mail 2017 lükata kohtuistungil 28. juunile 2017.
- 44 Nõukogu esitas teist muutmisavaldust puudutavad seisukohad 14. juunil 2017.
- 45 Kirjaga, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 15. juunil 2017, taotles hageja vastavalt kodukorra artikli 85 lõikele 3, et toimikusse võetaks koopia 5. märtsi 2016 kuupäeva kandvast [*konfidentsiaalne*] otsusest peatada [*konfidentsiaalne*].
- 46 Nõukogu esitas 16. juunil 2017 ülalpool punktis 32 viidatuga sarnase taotluse, et teisele muutmisavaldusele ning sellega seotud kostja vastusele lisatud teatavate dokumentide sisu ei tsiteeritaks kohtuasjaga seotud dokumentides, millele üldsusel on juurdepääs.
- 47 Kirjas, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 23. juunil 2017, leidis nõukogu, et hageja taotlus tõendi toimikusse võtmiseks ei ole vastuvõetav, kuna see on esitatud hilinenult.
- 48 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 28. juuni 2017. aasta kohtuistungil.
- 49 Võttes arvesse hagi esimest ja teist muutmisavaldust, palub hageja Üldkohtul:
- tühistada 2015. aasta oktoobri, 2016. aasta märtsi ja 2017. aasta märtsi aktid osas, milles need puudutavad hagejat;
 - mõista kohtukulud välja nõukogult.
- 50 Võttes arvesse Üldkohtu esitatud küsimuste peale kohtuistungil esitatud täpsustusi, palub nõukogu Üldkohtul:
- jätta hagi rahuldamata;
 - teise võimalusena, et hagejat puudutavas osas 2017. aasta märtsi aktide osalise tühistamise korral säilitataks otsuse 2017/381 kehtivus kuni rakendusmääruse 2017/374 osalise tühistamise jõustumiseni;
 - mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Nõuded tühistada 2015. aasta oktoobri ja 2016. aasta märtsi aktid hagejat puudutavas osas

- 51 Hageis esitatud tühistamisnõuet põhjendab hageja viie väitega, millest esimene puudutab õigusliku aluse puudumist, teine ilmset hindamisviga, kolmas seda, et rikutud on kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, neljas asjakohaste põhjenduste puudumist ning viies seda, et on rikutud omandiõigust ja õigust mainele. Hagei esimeses muutmisavalduses esitas ta 2016. aasta märtsi aktide vastu väite, mille ta kvalifitseeris uue väitena ja mis puudutas selliste õiguste rikkumist, mis tulenevad ELL artiklist 6 koosmõjus ELL artiklitega 2 ja 3 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklitest 47 ja 48.
- 52 Teise võimalusena esitas hageja ERTL artikli 277 alusel õigusvastasuse vastuväite, taotledes, et tema suhtes jäetaks kohaldamata loetellu kandmise kriteerium, mis on sätestatud otsuse 2014/119, mida on muudetud otsusega 2015/143, artikli 1 lõikes 1 ja määruse nr 208/2014, mida on muudetud määrusega 2015/138, artikli 3 lõikes 1 (edaspidi „asjasse puutuv kriteerium“), kuna sellel puudub kohane õiguslik alus või see on ebaproportsionaalne kõnealuste aktidega taotletavate eesmärkide suhtes.
- 53 Kõigepealt tuleb analüüsida neljandat väidet, seejärel esimest väidet ja ülejäänud väiteid selles järjekorras, nagu need hageis esitatud on, seejärel hagei esimeses muutmisavalduses esitatud väidet ning viimaks hageja poolt teise võimalusena esitatud õigusvastasuse vastuväidet.

[...]

Teine väide, mis sisuliselt puudutab ilmset hindamisviga

- 86 Hageja on sisuliselt seisukohal, et nõukogu on teinud ilmse hindamisvea, leides, et asjasse puutuv kriteerium on tema puhul täidetud. Sellega seoses väidab ta, et [konfidentsiaalne] avaldused, millega nõukogu nõustus ilma eelneva uurimiseta ning hageja poolt välja toodud ebatäpsusi arvesse võtmata, ei põhine piisavalt tõendatud faktilistel asjaoludel, kuigi nõukogu pidi hindama hageja vastu esitatud argumentide põhjendatust viimase poolt esitatud seisukohti ja õigustavaid tõendeid arvesse võttes. Tema hinnangul pidi nõukogu läbi viima täiendava kontrolli ning nõudma kolmanda riigi ametiasutustelt täiendavate tõendite esitamist. Seda oleks pidanud tegema seda enam, et tegu oli piiravate meetmete kohaldamise tähtaja pikendamisega. Liiasi pole ühtki tõendit selle kohta, et hageja oleks olnud mis tahes moel „seotud“ oma venna Andriy Klyuyeviga ja et viimase puhul oleks tuvastatud, et ta on vastutav riigivara seadusvastase omastamise eest. Asjaolu, et ta on oma venna perekonnaliige, ei ole piisav. Lisaks rõhutab hageja, et komisjon kohaldas tema suhtes piiravaid meetmeid järjest ebatavaliselt lühikeste perioodide jooksul, mis näitab, et nõukogu oli mures pikemaajaliste meetmete võtmise põhjendamiseks vajalike tõendite pärast.
- 87 Esiteks on hageja väitel ainsad nõukogu poolt esitatud tõendid 2015. aasta oktoobri aktide osas 26. juuni ja 3. septembri 2015. aasta kirjad ning 2016. aasta märtsi aktide osas 1. detsembri 2015. aasta kiri, [konfidentsiaalne] ning neid toetavaid otseseid ja konkreetseid tõendeid ei ole. Liiasi ei ole nõukogu esitanud tõendit, et neis kirjades [konfidentsiaalne] osundatud teod võisid õonestada õigusriigi põhimõtteid Ukrainas.
- 88 Hageja leiab, et kohtupraktikast tuleneb, et kuigi kolmanda riigi asutuste läbi viidud riigivara seadusvastase omastamise uurimine võib olla piisav, et loetellu kandmise kriteerium oleks täidetud, on vaja, et see uurimine oleks toimunud kohtuliku menetluse raames. Sellega seoses ei saa [konfidentsiaalne] käsitada kohtuasutusena. Hageja on seisukohal, et kui seda kriteeriumi tõlgendada

laiemalt, jääks asjaomane isik esiteks ilma kohtuasutuse osalemisest tulenevatest põhilistest garantiidest ning teiseks oleks see sama, kui anda Ukraina riiklikele ametiasutustele õigus omatahtsi otsustada, milliste isikute suhtes kõnealuseid piiravaid meetmeid kohaldada tuleks. [*konfidentsiaalne*].

- 89 Tõendamaks konkreetselt seda, et 3. septembri 2015. aasta kirjas sisalduv teave, mis ei erine 26. juuni 2015. aasta kirja omast, on ebaadekvaatne, tugineb hageja ühe Kiievi Ülikooli õigusteaduse professori õiguslikule arvamusele, mille kohaselt ei olnud hagejale süüdistuste esitamine põhjendatud. Tuginedes ühe teise õigusteaduse professori antud õiguslikule arvamusele, väidab hageja ka, et [*konfidentsiaalne*] on oluliselt rikkunud tema menetluslikke õigusi seoses [*konfidentsiaalne*], mistõttu ei saa teda Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku kohaselt käsitleda isikuna, kelle suhtes toimub „kriminaalmenetlus“. Hageja väitel sisaldavad need arvamused objektiivseid ja üksikasjalikke tõendeid, mida oleks nõukogul lihtne kontrollida olnud.
- 90 Teiseks toob hageja esile palju [*konfidentsiaalne*] poolt esitatud ebatäpsusi ja valeväiteid seoses teda puudutavate uurimistega, mis tekitavad kahtluse selle usaldusväärsuses. 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsuses tõi Oberlandesgericht Wien (Viini kõrgeim piirkondlik kohus, Austria) menetluses, mis puudutas hageja varade külmutamist Austrias, muu hulgas välja, et hagejale Ukraina ametiasutuste poolt esitatud süüdistused ei olnud piisavalt tõendatud ning näisid põhinevat eeldustel. Seda kinnitab ka 4. aprillil 2016 Viini prokuratuurist saadetud kiri, milles teatati hagejale esitatud süüdistustest loobumisest.
- 91 Lisaks lükkab kõik [*konfidentsiaalne*] poolt esitatud süüdistused ümber hageja ja kriminaalmenetlusega seotud äriühingu äritegevuse sõltumatut uurimist kokku võttev aruanne. Ka selle äriühingu 1. jaanuari 2008. aasta ja 17. juuni 2014. aasta vahelise perioodi finants- ja äritegevust puudutavas 28. juuli 2014. aasta auditeerimisaruandes, mille on koostanud Ukraina Finantsinspeksioon (IFE), ei ole mainitud ühtki selle äriühingu poolt toime pandud seadusrikkumist ega õigusvastast tegu.
- 92 Järgnevalt leiab hageja, et nõukogu ei ole arvesse võtnud seda, et Ukraina uus valitsus rikub õigusriigi põhimõtteid ja inimõigusi ning seda nii konkreetselt seoses hagejaga kui ka üldisemas plaanis.
- 93 Konkreetse olukorraga seoses väidab hageja, et ta on poliitilise tagakiusamise ohver, kuna Ukraina ametiasutused on tema suhtes algatanud põhjendamatu ja seadusvastaseid uurimisi ning rikkunud tema õigust süütuse presumptsioonile. [*konfidentsiaalne*] kirjad, millele nõukogu tugineb, kinnitavad seda rikkumist, [*konfidentsiaalne*] on kohustatud ka ise seda põhimõtet kohaldama ning hoiduma süüdistatavate avalikust süüdistamisest, nagu tuleneb ka Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast.
- 94 Hageja toob ka välja erinevad etapid, mis eelnesid Ülemraada otsusele tema saadikupuutumatus eest äravõtmise kohta, ning tuginedes eriti ühe teise õigusteaduse professori õiguslikule arvamusele, leiab ta esiteks, et kõigis saadikupuutumatus eest äravõtmise menetluse etappides toimus rikkumisi ning teiseks, et lõplik otsus oli õigusvastane.
- 95 Üldise olukorra kohta Ukrainas väidab hageja, et uus valitsus on võtnud konkreetseid meetmeid, mis takistavad selles riigis kohtusüsteemi toimimist ning kahjustavad õigusriigi põhimõtteid. Konkreetsemalt, nagu on tunnistanud ka Ukraina inimõiguste vaatlusmissiooni juhtiv ÜRO ülemvolinik (edaspidi „ülemvolinik“) oma aruandes, mis käsitleb 2015. aasta 16. veebruari ja 15. mai vahelist perioodi, ei ole Ukraina kohtunikud sõltumatud, neid ähvardatakse, mis kahjustab nende erapooletust, iseäranis seoses eelmise valitsuse ametiisikute vastu esitatud süüdistustega. Samasugused tõdemused sisalduvad ka Ameerika Ühendriikide Riigidepartemangu aruandes olukorra kohta Ukrainas aastal 2015. Pelk asjaolu, et Ukraina on ühinenud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga, ei ole selles riigis põhiõiguste järgimise tagamiseks piisav.
- 96 Lisaks viitab hageja Ukraina 2014. aasta oktoobri seadusele, mida nimetatakse „puhastusseaduseks“, mis lubab avaliku võimuga seotud ametitest vabastada teatud isikuid, sealhulgas kohtunikke ja prokuröre, tulenevalt nende varasemast tegevusest, eriti kui nad on toetanud endist presidenti Viktor

Yanukovychit. Selle seaduse tõsiseid puudusi on oma 16. detsembri 2014. aasta esialgses aruandes tunnistanud Veneetsia komisjon. Seesama komisjon avaldas koos Euroopa Nõukogu inimõiguste direktoraadiga 23. märtsil 2015. aastal antud arvamuses muret Ukraina kohtunike sõltumatuse pärast.

- 97 [konfidentsiaalne] siseseid süstemaatilisi probleeme kinnitab peaprokurör Viktor Shokini ametist lahkumine 19. veebruaril 2016 pärast president Petro Porochenko poolset surve avaldamist seoses väidetava korruptsiooniga, seda ametist lahkumist tervitas iseäranis Ameerika Ühendriikide asepresident.
- 98 Viimaks märgib hageja, et vajadus selle järele, et nõukogu viiks läbi range, tervikliku ja hoolika kontrolli ning veenduks, et kõigi piiravate meetmete võtmist puudutavate otsuste vastuvõtmise aluseks olevad faktilised asjaolud oleksid piisavalt tõendatud, on käesoleval juhul iseäranis oluline, arvestades esiteks seda, kui palju oli nõukogul aega, et esitada või kontrollida tõendeid ja teavet, põhjendamaks hageja nime loetellu jätmist, ning teiseks seda, milliseid tõendeid esitas hageja nii Üldkohtule kui ka nõukogule, toomaks esile viimase kasutatud tõendite nõrkusi.
- 99 Nõukogu ei nõustu hageja argumentidega.
- 100 Kõigepealt tuleb meenutada, et ehkki nõukogul on ulatuslik kaalutusõigus seoses üldiste kriteeriumidega, mida peab piiravate meetmete vastuvõtmisel arvestama, nõuab harta artikliga 47 tagatud kohtuliku kontrolli tõhusus, et nende põhjenduste õiguspärasuse kontrollimisel, millel rajaneb otsus kanda või jätta isiku nimi nende isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, tagab liidu kohus, et see otsus, mis on selle isiku jaoks üksikotsus, põhineb piisavalt kindlal faktilisel alusel. See tähendab kõnesoleva otsuse aluseks olevas põhjenduste ülevaates väidetud asjaolude kontrollimist, mistõttu kohtulik kontroll ei ole piiratud esitatud põhjenduste abstraktse tõepärasuse hindamisega, vaid käsitleb küsimust, kas need põhjendused või vähemalt üks neist, mida iseenesest peetakse selle otsuse põhjendamiseks küllaldaseks, on piisavalt täpselt ja konkreetselt tõendatud (vt 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus, Klyuyev vs. nõukogu, T-340/14, EU:T:2016:496, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 101 Kohtupraktika kohaselt ei pea nõukogu omal algatusel ja süstemaatiliselt ise uurimisi või kontrolle läbi viima täiendavate täpsustuste saamiseks, kui ta valduses juba on kolmanda riigi ametiasutuste esitatud tõendid, et võtta piiravaid meetmeid sellest riigist pärit isikute suhtes, kelle suhtes toimub seal kohtumenetlus (30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, Al Matri vs. nõukogu, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 57).
- 102 Sellega seoses tuleb märkida, et BPG on üks Ukraina kõrgemaid kohtuasutusi. Tegemist on asutusega, mis tegutseb selle riigi kriminaalkohtusüsteemis prokuratuurina ning teostab eeluurimist kriminaalmenetlustes, mis puudutavad eeskätt riigi vahendite seadusvastast omastamist (vt selle kohta 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus, Yanukovych vs. nõukogu, T-346/14, EU:T:2016:497, punktid 45 ja 111).
- 103 Terrorismivastase võitlusega seoses vastu võetud piiravaid meetmeid käsitlevast kohtupraktikast võib analoogia alusel järeldada, et käesoleval juhul pidi nõukogu hoolikalt ja erapooletult hindama Ukraina ametiasutuste, [konfidentsiaalne] poolt talle esitatud tõendeid, pidades iseäranis silmas hageja poolt esitatud seisukohti ning võimalikke õigustavaid tõendeid. Liiasi peab nõukogu piiravate meetmete vastuvõtmisel järgima harta artiklis 41 nimetatud hea halduse põhimõtet, millega seondub väljakujunenud kohtupraktika kohaselt pädeva institutsiooni kohustus hinnata hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse asja seisukohast asjasse puutuvaid tõendeid (vt analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, Al Matri vs. nõukogu, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 104 Kohtupraktikast ilmneb siiski ka, et nende tõendite laadi, viisi ja tõhususe hindamiseks, mida nõukogult võidakse nõuda, tuleb arvesse võtta piiravate meetmete laadi ja konkreetset ulatust ning nende eesmärki (vt 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 105 Nagu ilmneb otsuse 2014/119 põhjendustest 1 ja 2, on see otsus võetud vastu liidu Ukraina ametiasutuste toetamise poliitika üldisemas raamistikus, mille eesmärk on soodustada Ukraina poliitilist stabiliseerumist. Niisiis vastab see ÜVJP eesmärkidele, mis on eelkõige määratletud ELL artikli 21 lõike 2 punktis b, mille kohaselt liit viib ellu rahvusvahelist koostööd, et tugevdada ja toetada demokraatiat, õigusriiki, inimõigusi ja rahvusvahelise õiguse põhimõtteid (vt selle kohta analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 106 Selles raamistikus näevad kõnealused piiravad meetmed ette eelkõige selliste isikute rahaliste vahendite ja varade külmutamise, kes on tuvastatud Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavana. Nimelt võimaldab selle vara tagasisaamise hõlbustamine tugevdada ja toetada õigusriiki Ukrainas (vt eespool punktid 76–80).
- 107 Sellest tuleneb, et kõnealuste piiravate meetmete eesmärk ei ole sanktsioneerida karistatavaid tegusid, mille kõnealused isikud võivad olla toime pannud, ega pärssida sunni abil nende tahet selliseid tegusid toime panna. Nende meetmete ainus eesmärk on hõlbustada riigile kuuluvate vahendite seadusvastase omastamise tuvastamist Ukraina ametiasutuste poolt ja säilitada neile ametiasutustele võimalus sellisest seadusvastasest omastamisest saadud tulu tagasi nõuda. Need on niisiis laadilt pelgalt ettevaatusabinõud (vt analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 108 Järelikult ei ole kõnealused piiravad meetmed, mille nõukogu võttis pädevuse alusel, mis talle on antud ELL artiklitega 21 ja 29, sugugi karistusõiguslikku laadi. Neid ei saa seega samastada liikmesriigi kohtu otsusega vara külmutamise kohta, mis võetakse käimasoleva kriminaalmenetluse raames ja nimetatud menetlusega antavaid tagatisi järgides. Seetõttu ei saa nõukogule pandud nõuded seoses tõenditega, millele peab tuginema isiku nime kandmine selliste isikute loetellu, kelle suhtes kohaldatakse vara külmutamist, olla rangelt identsed nende nõuetega, mis kehtivad liikmesriigi kohtule eespool nimetatud juhul (vt selle kohta ja analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 109 Käesolevas asjas peab nõukogu kontrollima esiteks, millises ulatuses [*konfidentsiaalne*] kirjad, millele ta tugines, võimaldavad tõendada, nagu on märgitud eespool punktides 18 ja 20 viidatud põhjendustes hageja nime kõnealusesse loetellu kandmiseks, et Ukraina ametiasutused olid algatanud tema suhtes just kriminaaluurimised või -menetlused asjaolude alusel, mis võivad osutada riigile kuuluvate vahendite seadusvastaseks omastamiseks, ja teiseks, kas need uurimised või menetlused võimaldavad hageja tegevust kvalifitseerida vastavalt eespool nimetatud asjasse puutuvale kriteeriumile. Ainult siis, kui need kontrollid ei anna tulemust, peab nõukogu eespool punktis 103 osundatud kohtupraktikat arvestades läbi viima täiendavaid kontrolle (vt selle kohta ja analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 110 Lisaks ei pea vaidlustatud aktidega reguleeritud koostöö raames (vt punkt 105 eespool) nõukogu põhimõtteliselt ise uurima ja hindama nende tõendite tõelevastavust ja asjakohasust, millele Ukraina ametiasutused tuginevad hageja suhtes algatatud kriminaalmenetlustes seoses asjaoludega, mida võib määratleda riigile kuuluvate vahendite seadusvastase omastamisena. Nagu ka eespool punktis 107 mainiti, ei ürita nõukogu vaidlustatud akte vastu võttes ise karistada riigile kuuluvate vahendite seadusvastast omastamist, mida Ukraina ametiasutused uurivad, vaid säilitada neile ametiasutustele võimalus tuvastada neid seadusvastaseid omastamisi, ühtlasi neist saadud tulu tagasi saades. Seega peavad nimetatud ametiasutused viidatud menetluste raames kontrollima asjaolusid,

millele nad tuginevad, ja vajaduse korral tegema neist järeldusi nimetatud menetluste tulemuse osas. Liiati, nagu tuleneb ülalpool punktist 108, ei saa nõukogu kohustusi kõnealuste aktide andmisel samastada liikmesriigi kohtu kohustustega, iseäranis kriminaalasjades toimuva rahvusvahelise koostöö raames alustatud varade külmutamist puudutavas kriminaalmenetluses (vt selle kohta ja analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 66).

- 111 Seda tõlgendust kinnitab kohtupraktika, millest tuleneb, et nõukogu ülesanne ei ole kontrollida asjaomase isiku suhtes toimuvate uurimiste põhjendatust, vaid üksnes kontrollida, kas otsus rahalised vahendid külmutada on riigi ametiasutuste poolt esitatud dokumentidest lähtudes põhjendatud (vt selle kohta ja analoogia alusel 5. märtsi 2015. aasta kohtuotsus, *Ezz jt vs. nõukogu*, C-220/14 P, EU:C:2015:147, punkt 77).
- 112 Vastab tõele, et nõukogu ei saa igal juhul kinnitada Ukraina ametiasutuste esitatud dokumentides kajastatud järeldusi. Selline tegevus ei oleks kooskõlas hea halduse põhimõttega ega üldisemalt liidu institutsioonide kohustusega järgida liidu õiguse kohaldamise raames põhiõigusi, nagu on märgitud ELL artikli 6 lõike 1 esimeses lõigus koostoimes harta artikli 51 lõikega 1 (vt selle kohta ja analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 67).
- 113 Siiski peab nõukogu juhtumi asjaolusid arvestades hindama vajadust viia läbi täiendavaid kontrole, eelkõige paluda Ukraina ametiasutustelt täiendavate tõendite esitamist, kui juba esitatud tõendid ei osutu piisavaks või on vastuolulised. Nimelt ei saa välistada, et nõukogule kas Ukraina ametiasutuste endi poolt või mingil muul viisil edastatud asjaolud panevad selle institutsiooni kahtlema nende ametiasutuste poolt juba edastatud tõendite piisavuses. Seoses asjaomastele isikutele antava õigusega esitada märkused nende põhjenduste kohta, mida nõukogu kavatses kasutada, et jätta nende nimi kõnealusesse loetellu, võivad need isikud pealegi esitada selliseid tõendeid või koguni õigustavaid tõendeid, mis muudaksid vajalikuks selle, et nõukogu viiks läbi täiendava kontrolli. Ehkki nõukogu ei saa asendada [*konfidentsiaalne*] kirjades nimetatud Ukraina õiguskaitseasutuste hinnangut kriminaalmenetluse põhjendatuse kohta enda omaga, ei saa siiski välistada, et eelkõige hageja märkusi silmas pidades võib sellel institutsioonil olla kohustus küsida Ukraina ametiasutustelt selgitusi menetluse aluseks olevate asjaolude kohta (vt selle kohta ja analoogia alusel 30. juuni 2016. aasta kohtuotsus, *Al Matri vs. nõukogu*, T-545/13, ei avaldata, EU:T:2016:376, punkt 68).
- 114 Käesoleval juhul tuleb kõigepealt välja tuua, et on tuvastatud, et kirjad, millele nõukogu tugines [*konfidentsiaalne*] kinnitavad hagejat puudutavaid kriminaalmenetlusi, mille kohta on täpsustatud üldiselt menetluse alustamise kuupäev, registreerimisnumber ning Ukraina karistusseadustiku artikkel, mille tunnustele tegu väidetavalt vastab.
- 115 Hageja põhilised etteheited põhinevad sellel, et [*konfidentsiaalne*] 26. juuni, 3. septembri ja 1. detsembri 2015. aasta kirjad ei sisalda piisavat või piisavalt täpset teavet.
- 116 Selles osas tuleb esiteks tõdeda, et [*konfidentsiaalne*] 26. juuni 2015. aasta kiri – mis on üks peamisi tõendeid, millele tuginedes põhjendas nõukogu 2015. aasta oktoobri aktide vastuvõtmisel hageja nime loetellu jätmist – sisaldab eelkõige järgmist teavet:
- [*konfidentsiaalne*]
 - [*konfidentsiaalne*]
- 117 Teiseks tuleb tähele panna, et [*konfidentsiaalne*] 3. septembri 2015. aasta kiri – mis on teine tõend, millele tuginedes põhjendas nõukogu 2015. aasta oktoobri aktide vastuvõtmisel hageja nime loetellu jätmist – sisaldab sarnast teavet ning selles on samuti märgitud, et [*konfidentsiaalne*] (vt eespool punkt 82).

- 118 Kolmandaks, [konfidentsiaalne] 1. detsembri 2015. aasta kirjas – mis on üks peamisi tõendeid, mille tuginedes põhjendas nõukogu 2016. aasta märtsi aktide vastuvõtmisel hageja nime loetellu jätmist – viidati lisaks 3. septembri 2015. aasta kirjas sisaldunud teabe kordamisele esimest korda nende samade tegudega seoses Ukraina karistusseadustiku artikli [konfidentsiaalne] rikkumisele [konfidentsiaalne].
- 119 Sellest järeldub, et [konfidentsiaalne] eespool punktides 115–118 nimetatud kirjad sisaldavad teavet, mis võimaldab selgelt mõista esiteks seda, et hageja suhtes on käimas uurimine, mis puudutab riigivara seadusvastase omastamise karistatavust käsitleva karistusseadustiku artikli [konfidentsiaalne] rikkumist ning teiseks seda, et [konfidentsiaalne]. Kuigi nende rikkumiste aluseks olevate asjaolude kirjeldus on kokkuvõtlik ega kajasta üksikasjalikult, milliste tegevustega seoses hagejat Ukraina riigivara seadusvastases omastamises kahtlustatakse, tuleneb neist kirjadest piisavalt selgelt, et hagejale ette heidetavad teod puudutavad [konfidentsiaalne] omastamist. Nende tegudega võib olla kaasnenud Ukraina riigivara kaotsimine ning need vastavad niisiis asjasse puutuvas kriteeriumis nimetatud seadusvastase omastamise mõistele.
- 120 Mis puudutab hageja argumenti, et asjasse puutuv kriteerium ei olnud täidetud, kuna tema nime loetellu kandmise aluseks ei olnud mitte süüdistuse esitamine või kohtumenetlus, vaid eeluurimine, siis tuleb märkida, et rahaliste vahendite külmutamise otsuse kasuliku mõju saavutamist takistaks see, kui piiravate meetmete vastuvõtmine sõltuks riigivara seadusvastases omastamises kahtlustatavate isikute kriminaalkorras süüditunnistamisest, sest asjaomastel isikutel oleks sellel ooteajal aega kanda oma varad üle riikidesse, kes ei tee mitte mingis vormis koostööd selle riigi asutustega, mille kodanikud või elanikud nad on (vt selle kohta 5. märtsi 2015. aasta kohtuotsus, Ezz jt vs. nõukogu, C-220/14 P, EU:C:2015:147, punkt 71). Liiasi, kui on tõendatud, et Ukraina ametiasutused viivad kõnealuse isiku suhtes kriminaalmenetluse raames läbi riigivara seadusvastast omastamist puudutavat uurimist, ei saa see, millises staadiumis nimetatud menetlus on, olla asjaoluks, mille põhjal saaks välistada tema kuulumise nimetatud isikute kategooriasse (vt selle kohta ja analoogia alusel 14. aprilli 2016. aasta kohtuotsus, Ben Ali vs. nõukogu, T-200/14, ei avaldata, EU:T:2016:216, punkt 124).
- 121 Mis puudutab eespool punktis 120 tsiteeritud kohtupraktikat ja kolmanda riigi kohtuasutuste hindamisruumi kriminaalmenetluse läbiviimisel, siis see, et hageja suhtes toimus eeluurimine [konfidentsiaalne], ei ole iseenesest selliseks asjaoluks, mille põhjal asuda seisukohale, et kõnealused aktid on õigusvastased tulenevalt sellest, et sellistel asjaoludel oleks nõukogu pidanud Ukraina ametiasutustelt nõudma asjaomasele isikule ette heidetavate tegude kohta täiendavaid tõendeid, arvestades, nagu edaspidi täpsustatud, et hageja ei esitanud tõendeid, mis seaksid kahtluse alla põhjused, miks Ukraina ametiasutused hagejat väga konkreetsetes tegudes süüdistavad, või kinnitaksid, et Ukraina kohtusüsteemi väidetavad probleemid on mõjutanud konkreetset tema olukorda. Seetõttu ei mõjuta [konfidentsiaalne] usaldusväärus see, et Ukraina peaprokurör korruptsioonisüüdistuste esitamise järel ametist lahkus.
- 122 Nõukogu ei ole seega teinud ilmset hindamisviga, otsustades 2015. aasta oktoobri ja 2016. aasta märtsi aktidega jätta hageja nimi loetellu selle teabe alusel, mis sisaldas [konfidentsiaalne] 26. juuni, 3. septembri ja 1. detsembri 2015. aasta kirjades ja puudutas eelkõige riigivara seadusvastase omastamisega seotud tegusid, mis õigustasid [konfidentsiaalne] hageja suhtes uurimise läbiviimist. Tulemuslik pole ka hageja etteheide, et tõendatud pole, et ta oleks „seotud“ oma venna Andriy Klyuyeviga. Hageja nime ei kantud loetellu mitte ainult perekondlike sidemete tõttu oma vennaga, vaid seoses Ukraina ametiasutuste poolse kriminaalmenetlusega, mis puudutas tema isiklikku seotust riigivara seadusvastase omastamisena kvalifitseeruvate tegudega.
- 123 Seda järeldust ei väära hageja esitatud õigustavad tõendid ega viimase poolt esitatud teised argumendid.
- 124 Seoses hageja poolt hagile lisatud õiguslike arvamustega tuleb kõigepealt märkida, et kohtupraktika kohaselt tuleb dokumendi tõendusjõu hindamiseks teha kindlaks selle sisu tõepärasus, võttes eelkõige arvesse dokumendi päritolu, koostamise asjaolusid, adressaati ja seda, kas dokumendi sisu arvestades näib see mõistlik ja usaldusväärne (vt selle kohta 27. septembri 2012. aasta kohtuotsus, Shell

Petroleum jt vs. komisjon, T-343/06, EU:T:2012:478, punkt 161 ja seal viidatud kohtupraktika). Nõukogu eeskujul tuleb käesoleval juhul välja tuua, et need arvamused on koostatud hageja kaitse eesmärgil ning sellest tulenevalt on nende tõendusjõud piiratud. Igal juhul ei sea need kahtluse alla asjaolu, [konfidentsiaalne], et hageja suhtes toimub eeluurimine seoses riigivara omastamisega. Tegelikult puudutavad need arvamused peamiselt selle uurimise põhjendatusega seotud küsimusi, mida peavad põhimõtteliselt hindama Ukraina ametiasutused.

- 125 Teiseks, mis puudutab Oberlandesgericht Wiener (Viini kõrgeim piirkondlik kohus, Austria) otsust, siis tuleb nõukogu eeskujul mõnnda, et see ei puudutanud siseriiklike rahaliste vahendite külmutamise meetmeid, vaid Viini prokuratuuri 26. juuli 2014. aasta määrust, mis seondus teabe avaldamisega menetluses, mida viidi läbi suure hulga isikute, sealhulgas hageja suhtes, keda kahtlustati Austria karistusõiguse ning karistamist käsitleva seaduse mõistes rahapesuga seotud süütegudes. See otsus ei puudutanud neid süütegusid, mis olid siinsete piiravate meetmete võtmise aluseks, ning selles käsitleti [konfidentsiaalne] menetluse esemeks olevaid tegusid vaid möödaminnes. Sellest järeldeb, et kuigi tegemist on liikmesriigi kohtu tehtud otsusega, ei saa see tekitada põhjendatud küsimusi uurimise tulemuse või [konfidentsiaalne] edastatud teabe usaldusväärsuse osas. Mis puudutab Viini prokuratuuri 4. aprilli 2016. aasta otsust, milles teatatakse hageja suhtes süüdistusest loobumisest, siis piisab, kui märkida, et see pole asjasse puutuv, sest on 2016. aasta märtsi aktidest hilisem. Rahaliste vahendite külmutamise otsuse õiguspärasust tuleb hinnata seda teavet arvesse võttes, mis oli nõukogu käsutuses selle otsuse tegemise hetkel (28. mai 2013. aasta kohtuotsus, Trabelsi jt vs. nõukogu, T-187/11, EU:T:2013:273, punkt 115).
- 126 Kolmandaks, seoses ühelt poolt [konfidentsiaalne] taotlusel IFE koostatud 28. juuli 2014. aasta auditeerimisaruandega, mis käsitleb PJSC Semiconductor Plant'i finants- ja äritegevust, [konfidentsiaalne], ja teiselt poolt 16. oktoobri 2014. aasta sõltumatu uurimise aruandega, mis käsitleb hageja ja selle äriühingu asjasse puutuvat äritegevust ja mille on koostanud grupp sõltumatuid uurijaid ja advokaate (edaspidi „Pepper Hamiltoni aruanne“), tuleb välja tuua, et hageja on jätnud täpsustamata, kuidas need kaks aruannet [konfidentsiaalne] sisalduvale teabele vastu räägivad, pidades silmas, et ei hageja ja äriühingu, mille aktsionär ta on, äritegevust käsitlev aruanne ega viimase majandustegevust käsitlev auditeerimisaruanne ei sisalda tingimata riigivara seadusvastast omastamist puudutavat teavet. [konfidentsiaalne]. Teiseks tuleb Pepper Hamiltoni aruandega seoses nõukogu eeskujul tõdeda, et see on koostatud hageja ja tema venna kontrolli all oleva äriühingu taotlusel ja adresseeritud viimasele ning sellest tulenevalt on sellel eespool punktis 124 meenutatud kohtupraktika valguses vaid piiratud tõendusjõud.
- 127 Niisiis ei pidanud nõukogu üksnes nende õigustavate tõendite tõttu täiendavat kontrolli läbi viima.
- 128 Neljandaks, seoses Ülemraada poolt hageja saadikupuutumatusse äravõtmisega seotud rikkumistega tuleb välja tuua, et need ei mõjuta tema nime loetellu jätmise õiguspärasust, kuna saadikupuutumatusse äravõtmine ei ole füüsilise isiku suhtes piiravate meetmete vastuvõtmise eelduseks ning mis tahes sedalaadi rikkumisi tuleb käsitleda Ukraina süsteemi piires.
- 129 Viiendaks, seoses argumendiga, et hagejat ei ole tema kahtlustamisest Ukraina kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud viisil teavitatud, tuleb välja tuua, et hageja tugineb üksnes ühe õigusteaduse professori õiguslikule arvamusele. Sõltumata sellest, et sellel arvamusel on, nagu eespool punktis 124 täpsustatud, piiratud tõendusväärtuus, tuleneb sellest, nagu ka hageja oma kirjalikes seisukohtades märgib, et kahtlustusest teavitamisega seotud rikkumised olid puhtalt formaalset laadi.
- 130 Isegi kui kahtlustusest nõuetekohaselt ei teavitatud, siis kuivõrd selle tagajärjeks on, et [konfidentsiaalne] peab neist nõuetekohases vormis uuesti teavitama, ei tähenda see, et selles arvamuses käsitletud kriminaalmenetlust enam ei toimuks.

- 131 Isegi juhul, kui kahtlustusest teavitamisega seotud formaalse rikkumise tõttu ei saa hagejat käsitada kahtlustatavana Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku artikli 42 tähenduses, ei tulene sellest, et Ukraina ametiasutused ei ole tema suhtes algatanud uurimist asjasse puutuva kriteeriumi tähenduses. See, et nõuetekohase teavitamata jätmise korral peab [konfidentsiaalne] uuesti teavitama, ei mõjuta järeldust, et viimase hinnangul on tal piisavad tõendid kahtlustamaks, et hageja on toime pannud riigivara seadusvastase omastamise.
- 132 Seega on hageja argument, mis puudutab kahtlustusest teavitamisega seotud formaalseid rikkumisi, tulemusetu.
- 133 Kuuendaks, mis puudutab eeskätt [konfidentsiaalne] poolt süütuse presumptsiooni põhimõtte rikkumist, siis tuleb välja tuua, et hageja tugineb üksnes sellele, et Ukraina ametiasutused on määratlenud teda talle ette heidetavates rikkumistes süüdi olevana, kuigi kohus ei ole tema süüd tuvastanud.
- 134 Sellega seoses tuleb märkida, et vaatamata mõneti kohmakale sõnastusele viidatakse [konfidentsiaalne] kirjades alati hageja suhtes käimasolevale kriminaalmenetlusele, mis lubab järeldada, et [konfidentsiaalne] hagejat üksnes süüdistatakse kõnealuste rikkumiste toimepanemises ning süüdi olevana saab teda käsitada vaid siis, kui kõnealused kriminaalmenetlused lõpevad kohtu poolt süüdi mõistmisega. Kontekstis lugedes ei riku [konfidentsiaalne] sisalduvad väited süütuse presumptsiooni põhimõtet. Igal juhul, isegi kui eeldada, et sellised väited nimetatud põhimõtet rikuvad, piisab, kui tuua välja, et need ei saa kahtluse alla seada kriminaalmenetluse õiguspärasust – või veelgi enam selle käimasolemise fakti, mille alusel sai nõukogu võtta seisukoha, et hageja vastab asjasse puutuvale kriteeriumile – ega õigustada seisukohta, et nõukogu oleks pidanud püüdma saada [konfidentsiaalne] täiendavat teavet.
- 135 Seitsmendaks, seoses argumentiga, et Ukraina uus valitsus ise õõnestab õigusriigi põhimõtteid, tuleb kõigepealt tähele panna, et Ukraina on alates 1995. aastast Euroopa Nõukogu liige ja on ratifitseerinud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni. Lisaks on liit ja rahvusvaheline üldsus Ukraina uue režiimi legitiimsust tunnustanud (vt selle kohta 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus, Klyuyev vs. nõukogu, T-340/14, EU:T:2016:496, punkt 93).
- 136 Need asjaolud ei ole eraldi võetuna piisavad, tagamaks, et Ukraina uus režiim järgib alati õigusriigi põhimõtteid.
- 137 Tasub siiski meenutada, et kohtupraktika kohaselt peab liidu kohus piiravate meetmete kohtuliku kontrolli raames tunnustama nõukogu ulatuslikku kaalutusõigust selliste meetmete kohaldamisalasse kuuluda võivate isikute ringi kindlaksmääramise kriteeriumide kehtestamisel (vt selle kohta 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus, nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120, ja 21. aprilli 2015. aasta kohtuotsus, Anboubou vs. nõukogu, C-605/13 P, EU:C:2015:248, punkt 41).
- 138 Sellest järeldub, et hageja ei saa kahtluse alla seada nõukogu poliitilist otsust toetada Ukraina uut režiimi, esitamata ümberlukkamatuid tõendeid põhiõiguste rikkumise kohta Ukraina uute võimuorganite poolt.
- 139 Kuigi hageja esitatud tõendid sisaldavad kriitikat ja toovad esile teatud puudujääke, mis mõjutavad Ukraina asutuste, eriti kohtute tegevust, ei võimalda need siiski asuda seisukohale, et liit ei peaks uut režiimi toetama.
- 140 Sellega seoses tuleb liiati välja tuua, et hageja poolt esitatud dokumentides käsitletavad puudused näivad olevat jäänud oluliselt vähemaks, võttes arvesse nõukogu kirjalikes seisukohtades tsiteeritud ja Üldkohtule esitatud dokumente sellises valguses, mis kinnitab paljusid uue režiimi poolt tehtud parandusi.

- 141 Seoses „puhastusseaduse“ käsitlemisega Veneetsia komisjoni poolt tuleb tõdeda, et 16. detsembri 2014. aasta arvamus, millele hageja tugineb, on üksnes selle komisjoni esialgne arvamus, arvestades, et komisjon ei saanud Ukraina ametiasutustelt kogu oma uurimise jaoks olulist teavet. Kuivõrd ametiasutused astusid siiski konstruktiivsesse dialoogi „puhastusseaduse“ parandamiseks ning võimaldasid seepeale tutvuda vajaliku materjaliga, et Veneetsia komisjon saaks oma järelevalveülesannet täita, võttis viimane lõpliku arvamuse selle seaduse kohta vastu 19. juunil 2015. Sellest arvamusest tuleneb, et on toimunud palju arutelusid ning Ukraina ametiasutused on teinud ettepanekud „puhastusseaduse“ muutmiseks. Veneetsia komisjon peab legitiimseks selle seaduse eesmärki, milleks on ühiskonna kaitsmine uut demokraatlikku režiimi ohustada võivate isikute eest ning võitlus korruptsiooniga. Veneetsia komisjon toob küll esile teatud punktid, mis vajaksid parandamist ja järelevalvet, ent rõhutab ka parandusi, mis on seadusesse sisse viidud, eriti pärast tema esialgse arvamuse vastuvõtmist.
- 142 Mis puudutab ÜRO Ukraina inimõiguste ülemvoliniku aruandeid, siis kuigi 2015. aasta 16. veebruari ja 15. mai vahelist perioodi käsitleva aruande selles peatükis, millele hageja viitab, väljendatakse muret seoses teatud Ukraina kohtunike ähvardamisega, on nõukogu eeskujul oluline rõhutada, et see peatükk puudutab ainult Ida-Ukraina piirkonda, kus toimuvad konfliktid separatistidega ning kus ähvardused tulid Ukraina ühtsust pooldavatelt poliitilistelt aktivistidelt. Selles aruandes mainitakse ka kohtusüsteemi reformi, mis pole küll täiuslik, ent „toob kaasa positiivseid elemente“. Järgnevad aruanded, mis käsitlevad 2015. aastat ja 2016. aasta algust, kinnitavad inimõiguste olukorra pidevat paranemist, eelkõige seoses pärast ülemvoliniku ning Veneetsia komisjoni poolt erinevates valdkondades antud soovitusi esimese sellealase riikliku strateegia välja töötamise ja vastuvõtmisega 23. novembril 2015. Lisaks, nagu 16. veebruari ja 16. mai 2016. aasta vahelist perioodi hõlmavas ülemvoliniku aruandes välja tuuakse, on Ukraina valitsus loonud ametlikult riikliku uurimisbüroo, mis tegeleb kõrgete ametiisikute, õiguskaitseasutustes töötavate isikute, kohtunike ning riikliku korruptsioonivastase võitluse büroos ja BPG korruptsioonivastase võitluse eribüroos töötavate isikute poolt toime pandud rikkumiste uurimisega.
- 143 Kuigi need arengud ei tähenda, et Ukraina süsteemis poleks enam põhiõiguste järgimise osas vajakajäämisi, on samamoodi selge, et liidu kohus ei saa nõukogu laiaulatuslikku kaalutlusõigust arvestades (vt eespool punkt 137) neil asjaoludel asuda seisukohale, et ilmselgelt ekslik oleks viimase poliitiline valik toetada Ukraina uut režiimi ja võtta vastu piiravad meetmed, mida kohaldatakse iseäranis nende eelmise režiimi liikmete suhtes, kelle osas on käimas kriminaalmenetlused seoses riigivara seadusvastase omastamisega.
- 144 Kaheksandaks, mis puudutab hageja poliitilist tagakiusamist, mis on väidetavalt tema suhtes algatatud kriminaalmenetluste põhjuseks, siis tuleb välja tuua, et hageja piirdub üksnes väidetega, mis ei ole piisavad selleks, et seada kahtluse alla selle informatsiooni tõelevastavus, [konfidentsiaalne], mis puudutab hageja süüdistamist konkreetsetes riigivara ebaseadusliku omastamisega seotud tegudes, ega tõendamaks, et hageja konkreetset olukorda oleks teda puudutavate menetluste tõttu mõjutanud tema viidatud probleemid seoses Ukraina kohtusüsteemiga (vt selle kohta ja analoogia alusel 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus, Yanukovych vs. nõukogu, T-346/14, EU:T:2016:497, punktid 113 ja 114).
- 145 Üheksandaks, seoses hageja argumendiga, mis puudutab seda, et nõukogul oli palju aega, kontrollimaks hoolikalt ja igakülgset tõendeid, millele ta tugines, piisab, kui meenutada, et nagu eeltoodust tuleneb, on nõukogu oma kohustused täitnud. Nende kohustuste ulatus ei sõltu sellest, kui palju nõukogul aega on.
- 146 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teine väide täielikult tagasi lükata.

[...]

Nõuded tühistada 2017. aasta märtsi aktid hagejat puudutavas osas

- 216 Teise muutmisavaldusega taotles hageja hagi eseme laiendamist nii, et see hõlmaks nõuet tühistada 2017. aasta märtsi aktid teda puudutavas osas.
- 217 2017. aasta märtsi aktide tühistamise nõuet põhjendab hageja kuue väitega ehk nende viie väitega, millele ta tugines 2015. aasta oktoobri aktide tühistamise nõudes (vt eespool punkt 51), ning lisaks uue väitega, mille ta esitas esimeses muutmisavalduses 2016. aasta märtsi aktide tühistamise nõude põhjendusena (vt eespool punkt 192).
- 218 Kõigepealt tuleb analüüsida teist väidet, mis puudutab ilmset hindamisviga.
- 219 Olles meenutanud, et tema nime loetellu jätmise põhjus oli sama, mis 2015. aasta oktoobri ja 2016. aasta märtsi aktide puhul ning 6. märtsi 2017. aasta kirjas, kus põhjendati nimekirja jätmise tähtaja pikendamist, kinnitas nõukogu, et tugines üksnes [konfidentsiaalne], leiab hageja, et see ei vasta loetellu kandmise tingimustele kahel põhjusel.
- 220 Esiteks viiakse hageja suhtes läbi üksnes eeluurimist, mis ei ole piisav selleks, et asjasse puutuv kriteerium oleks täidetud. Igal juhul on see uurimine ebaseaduslik, kuna hagejat ei ole kunagi nõuetekohaselt kahtlustusest teavitatud [konfidentsiaalne]. Loetellu jätmise tähtaja pikendamise ajal ei olnud hagejaseotud ühegi eeluurimisega, kuna eelnimetatud menetlusega seotud uurimine peatati formaalselt alates 5. oktoobrist 2015. [konfidentsiaalne]. Lisaks ei ole [konfidentsiaalne] kirjades sisalduv teave usaldusväärne. Esiteks on [konfidentsiaalne] 25. juuli 2016. aasta kirjas märgitud, et [konfidentsiaalne], kuigi Austria prokuratuur ja Austria kohtud keeldusid hageja vara arestimisest, millest [konfidentsiaalne] oli teadlik ja millest oli teavitatud nõukogu. Teiseks ei sisalda [konfidentsiaalne] 16. novembri 2016. aasta kiri ühtki viidet [konfidentsiaalne]. Igal juhul ei saa [konfidentsiaalne] eeluurimise raames väidetav [konfidentsiaalne] esinemine kahtluse alla seada seda, et alates 5. oktoobrist 2015 on see uurimine peatatud.
- 221 Teiseks ei toeta [konfidentsiaalne] 25. juuli ja 16. novembri 2016. aasta kirju, millele nõukogu väidetavalt hageja nime loetellu jätmise otsuses tugines, mitte ükski tõend ning need ei anna piisavalt täpset teavet uurimisega seotud tegude ja hageja väidetava isikliku vastutuse kohta. Lisaks on need sisuliselt ebatäpsed. Eriti vastuolulised on need [konfidentsiaalne] seisukohast.
- 222 Igal juhul ei ole nõukogu tõendanud, kuidas saavad väidetavad [konfidentsiaalne] vastata asjasse puutuvale kriteeriumile, kuivõrd selles peetakse silmas üksnes sellist riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamist, mis võib omastatud rahaliste vahendite või vara väärtuse või liigi tõttu või toimumise asjaolude tõttu õigesti öigusriigi põhimõtteid Ukrainas.
- 223 Sellega seoses rõhutab hageja, et vaatamata arvukatele õigustavatele tõenditele, mille ta nõukogule esitas ja mida nõukogu oleks pidanud hoolikalt ja erapooletult hindama, arvestades Ukraina poliitilist konteksti ja seda, et tugineti vaid peatatud eeluurimisele, keeldus nõukogu süstemaatiliselt selles osas läbi viimast vähimatki uurimist või täiendavat kontrolli.
- 224 Kindlasti ei ole nõukogu esitanud konkreetseid tõendeid ja piisavat teavet, mis õigustaks hageja nime loetellu jätmist.
- 225 Nõukogu väidab vastu esiteks, et hageja loetellu kandmise põhjendused vastavad loetellu kandmise kriteeriumidele ja nende aluseks olevad faktilised asjaolud on piisavalt tõendatud, ning teiseks, et ta ei ole eelkõige [konfidentsiaalne] 25. juuli ja 16. novembri 2016. aasta kirjadele tuginedes teinud hindamisviga.
- 226 Esiteks märgib nõukogu, et need kirjad [konfidentsiaalne]. Õiguslikul arvamusel, millele tugineb hageja, väites, et teda ei ole kahtlustusest kehtivalt teavitatud, on piiratud tõendusjõud.

- 227 Teiseks, asjaolu, et [*konfidentsiaalne*] oli hageja uuesti loetellu jätmise ajal peatatud, ei kinnita Ukraina kriminaalmenetluse seadustiku artikli 280 tähenduses, et hageja suhtes toimunud uurimine oleks lõppenud.
- 228 Kolmandaks leiab nõukogu, et [*konfidentsiaalne*] kirjades sisalduv teave oli usaldusväärne.
- 229 Neljandaks leiab nõukogu, et [*konfidentsiaalne*] kirjades sisalduva teabe iseloom ja detailsusaste olid enam kui piisavad järeldamiseks, et 2017. aasta märtsi aktide vastuvõtmise ajal oli hageja suhtes käimas kriminaalmenetlus seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega ja et ta oli seotud Andriy Klyuyeviga, kes jäeti samade aktide kohaselt sellesse loetellu.
- 230 Viiendaks vaidleb nõukogu vastu hageja argumendile, mille kohaselt on [*konfidentsiaalne*] kirjad „sisuliselt ebatäpsed“. Teave, millele hageja viitab, ei puuduta [*konfidentsiaalne*]. Igal juhul ei ole [*konfidentsiaalne*] esemeks olemine loetellu kandmise kriteeriumiks.
- 231 Kuuendaks tuleneb kirjadest nõukogu hinnangul, et [*konfidentsiaalne*]. Seega on süüteod, milles hagejat süüdistatakse, käsitatavad riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisena, mis kahjustab õigusriigi põhimõtteid Ukrainas.
- 232 Seitsmendaks, mis puudutab argumenti, et nõukogu ei ole arvestanud õigustavate tõenditega, siis leiab viimane, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei pea ta asjasse puutuvas kolmandas riigis toimuva kriminaaluurimise esemeks olevate faktiliste asjaolude osas viima läbi täiendavat sõltumatut hindamist ega põhjalikku süvendatud uurimist. Uurimise põhjendatuse kontrollimine puudutaks selliseid küsimusi, mida riiklikud asutused saavad tegelikult hinnata üksnes asjasse puutuvate kriminaalmenetluste raames, sealhulgas Ukraina puhul ka Euroopa Inimõiguste Kohtus toimuvate menetluste raames. Seoses konkreetsemalt Oberlandesgericht Wiener (Viini kõrgeim piirkonlik kohus, Austria) otsusega märgib nõukogu, et see käsitles pangakontosid ja -tehinguid puudutava teabe avaldamist ning selle kohtu järeldused ei kinnita, et [*konfidentsiaalne*] kirjades sisalduv teave oleks ilmselgelt vale või moonutatud. Mõõndes, et Oberlandesgericht Wien (Viini kõrgeim piirkonlik kohus, Austria) leidis, et aastatel 2010–2014 Austria asutustele esitatud tõendid ei olnud piisavalt kaalukad, leiab nõukogu siiski, et see ei kinnita kindlasti, et [*konfidentsiaalne*] kirjad poleks olnud piisavad 2017. aasta märtsi aktide vastuvõtmiseni viinud nõukogu menetluse seisukohast. Seega ei olnud sellega seoses täiendava kontrolli teostamine vajalik.
- 233 Kõigepealt tasub meenutada, et asjasse puutuv kriteerium on esiteks sätestatud selliselt, et piiravaid meetmeid võib kehtestada isikute suhtes, kes on Ukraina riigivara seadusvastase omastamise eest „vastutavana tuvastatud“ – mis hõlmab isikuid „kelle suhtes algatati Ukrainas uurimine“, mis on seotud Ukraina riigile kuuluvate rahaliste vahendite omastamisega (vt eespool punkt 12) – ja teiseks tuleb seda tõlgendada nii, et sellega ei peeta abstraktselt silmas kõiki riigivara seadusvastase omastamise juhtumeid, vaid selliseid riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamise juhtumeid, mis võivad õonestada õigusriigi põhimõtteid Ukrainas (vt selle kohta 15. septembri 2016. aasta kohtuotsus, Klyuyev vs. nõukogu, T-340/14, EU:T:2016:496, punkt 91).
- 234 Käesoleval juhul jäeti hageja nimi 2017. aasta märtsi aktidega loetelusse järgmise põhjendusega:
- „Isik, kelle suhtes Ukraina ametivõimud on algatanud kriminaalmenetluse seoses osalemisega riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamises. Isik, kes on seotud loetellu kantud isikuga [Andriy Petrovych Klyuyev], kelle suhtes Ukraina asutused algatasid kriminaalmenetluse seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega.“

- 235 On tuvastatud, et 2017. aasta märtsi aktide puhul tugines nõukogu hageja nime loetellu jätmise otsustamisel [*konfidentsiaalne*] kirjadele. Lisaks ei esitanud nõukogu [*konfidentsiaalne*] tõendeid, mis puudutasid Andriy Klyuyevi, kellega hageja loeti „seotuks“, loetelusse kandmist isikuna, kes on vastutav Ukraina riigile kuuluva vara seadusvastase omastamise eest asjasse puutuva kriteeriumi tähenduses.
- 236 Niisiis ei ole piisavalt täpset ja konkreetset kinnitust leidud hageja nime loetellu jätmise teine põhjendus, see tähendab see, et ta on asjasse puutuva kriteeriumi mõistes „seotud“ isikuga, kelle suhtes on algatatud kriminaalmenetlus seoses riigile kuuluvate rahaliste vahendite või vara omastamisega. Jäab üle veel kontrollida hageja nime loetelusse jätmise esimest põhjendust ehk seda, mille kohaselt on ta isik, kelle suhtes on Ukraina asutused algatanud kriminaalmenetluse seoses tema osalusega riigile kuuluvate rahaliste vahendite või riigivara omastamises, ning nõukogu poolt tema käsutuses olnud tõenditele antud hinnangut.
- 237 Seda hinnates tuleb lähtuda kohtupraktikast tulenevatest põhimõtetest, mida on meenutatud eespool punktides 100–113.
- 238 Tuleb meenutada, et käesoleval juhul on tegemist isiku nime loetellu jätmise otsusega ja et sellistel asjaoludel, kui asjaomane isik on esitanud põhjenduste kohta oma seisukohad, on nõukogul kohustus väidetavate põhjuste sisulist põhjendatust nende seisukohtade ja neile lisatud võimalike õigustavate tõendite valguses hoolikalt ja erapooletult hinnata, mis tuleneb kohustusest järgida harta artiklis 41 nimetatud hea halduse põhimõtet (vt eespool punktid 100–113).
- 239 Konkreetsemalt on oluline, nagu ka eespool punktis 109 välja toodud, et nõukogu kontrolliks esiteks seda, mil määral on nende tõendite pinnalt, millele ta tugineb, võimalik tuvastada, et hageja olukord vastab tema nime loetellu jätmise põhjusele, ning teiseks, kas tõendid võimaldavad kvalifitseerida hageja tegevust vastavalt asjasse puutuvale kriteeriumile. Ainult siis, kui need kontrollid tulemust ei anna, peab nõukogu eespool punktis 103 meenutatud kohtupraktikast tuleneva põhimõtte kohaselt teostama täiendava kontrolli.
- 240 Sellega seoses ei saa välistada, et tõendite pinnalt, mille on nõukogule esitanud kas Ukraina asutused ise või need isikud, kelle suhtes piiravaid meetmeid kohaldatakse, või mille on nõukogu muul viisil saanud, tekib nõukogul kahtlus, kas Ukraina asutuste poolt juba esitatud tõendid on piisavad. Kuigi siinses asjas on tõsi, et nõukogu ei saa asuda Ukraina kohtuasutuste asemel hindama [*konfidentsiaalne*] kirjades mainitud eeluurimise põhjendatust, ei saa siiski välistada, et eeskätt hageja esitatud seisukohtadest lähtudes peab see institutsioon nõudma Ukraina asutustelt selgitusi tõendite kohta, millel kõnealune uurimine põhineb.
- 241 Käesoleval juhul möönab hageja, et [*konfidentsiaalne*] kirjad kinnitavad eeskätt kriminaalmenetlust, mille raames toimub teda puudutav eeluurimine. Niisiis tuleb uurida, kas nõukogu sai ilmset hindamisviga tegemata asuda seisukohale, et [*konfidentsiaalne*] esitatud teave selle menetluse kohta oli jätkuvalt piisav kinnitamaks, et hageja loetellu jätmise põhjus on olemas.
- 242 Kõigepealt tuleb täpsustada, et küsimus ei ole mitte selles, kas nõukogu oleks pidanud talle esitatud tõendite valguses hageja nime loetelust välja jätma, vaid üksnes selles, kas ta pidi nende tõenditega arvestama ning sellisel juhul täiendava kontrolli läbi viima või Ukraina asutustelt selgitusi nõudma. Selles osas piisab, kui need tõendid olid sellised, et pidid tekitama põhjendatud kahtluse esiteks selle uurimise tulemuse ja teiseks [*konfidentsiaalne*] esitatud teabe usaldusväarsuse ja ajakohasuse osas.
- 243 Oma 6. märtsi 2017. aasta kirjas, milles vastatakse hageja 12. jaanuari 2017. aasta seisukohtadele, piirdub nõukogu üksnes kinnitusega, et ei nõustu hageja seisukohaga ning kavatseb tema suhtes piiravad meetmed kinnitada. Nõukogu ei täpsusta ka, milliseid tõendeid ta arvesse võttis, otsustades, et ta hageja seisukohaga ei nõustu, ning kinnitab, et ta ei tugine muudele tõenditele peale [*konfidentsiaalne*] 25. juuli ja 16. novembri 2016. aasta kirjade, mis hagejal juba olemas on.

- 244 Kõigepealt tuleb tõdeda, et neis kirjades on teatud hulk ebakõlasid ja ebatäpsusi. Esiteks on [konfidentsiaalne] 25. juuli 2016. aasta kirjas esimest korda ning põhjusi täpsustamata märkinud, et [konfidentsiaalne] eraldati [konfidentsiaalne], kuigi see eraldamine oli toimunud [konfidentsiaalne], nagu sellest kirjast endastki nähtus. Teiseks tuleb tõdeda, et [konfidentsiaalne] kaks kirja ei ole omavahel kooskõlas. Kolmandaks on [konfidentsiaalne] 25. juuli 2016. aasta kirjas viidatud iseäranis [konfidentsiaalne], samas kui Viini prokuratuur loobus 4. aprillil 2016 hageja vastu esitatud süüdistustest.
- 245 Kuigi need ebakõlad iseenesest ei muuda uurimise tulemust põhjendatult küsitavaks, ilmneb neist siiski teatud määral [konfidentsiaalne] hinnangulisust, mis võib vähendada [konfidentsiaalne] teabe usaldusväärsust ja selle ajakohasust.
- 246 Teiseks tuleb tõdeda, et 16. novembri 2016. aasta kirjas [konfidentsiaalne].
- 247 Kolmandaks tuleneb Viini prokuratuuri 4. aprilli 2016. aasta kirjast, et viimane leidis pärast vastastikuse õigusabi taotluse raames talle esitatud tõendite [konfidentsiaalne] hindamist ning tuginedes ka Pepper Hamiltoni aruandele, millele ta sõnaselgelt viitab, et need tõendid ei kinnita [konfidentsiaalne] esitatud süüdistusi, ning ajakirjanduses esitatud süüdistused, mille kohaselt on hageja ja tema vend pannud toime Ukrainas karistatavaid tegusid, millega seondub suur hulk Austrias toimunud rahapesukahtluse juhtumeid, ei leidnud kinnitust, kuigi tehti palju tõendite kogumisega seotud toiminguid.
- 248 Kuigi on tõsi, nagu leiab ka nõukogu, et piiravad meetmed ei kuulu karistusõiguse valdkonda, tuleb käesoleval juhul samamoodi tähele panna, et vajalikuks tingimuseks isiku nime loetellu jätmisel on see, et isik on tuvastatud eelkõige riigivara seadusvastase omastamise eest vastutavana, kusjuures sellisena käsitatakse isikut, kelle suhtes on Ukraina võimud algatanud kriminaalmenetluse. Sellest tuleneb, et kui nõukogul on teave, et liidu liikmesriigi prokuratuuril on tõsiseid kahtlusi nagu käesoleval juhul seoses sellega, kas nõukogu poolt hageja nime loetellu jätmise otsuse aluseks olevat Ukraina asutuste algatatud kriminaalmenetlust õigustavad tõendid on piisavalt kaalukad, siis peab nõukogu nende asutuste tegevust täiendavalt kontrollima või vähemalt nõudma neilt selgitusi, et tuvastada, kas tema käsutuses olevad tõendid, see tähendab võrdlemisi ebamäärane teave üksnes selle kohta, et hagejat puudutav kriminaalmenetlus on käimas, on piisav faktiline alus, mis õigustab hageja nime loetellu jätmist.
- 249 Neljandaks ei ole eespool punktides 246 ja 247 nimetatud kahes kirjas [konfidentsiaalne] märkinud, et [konfidentsiaalne] on peatatud, millest aga hageja teavitas komisjoni 12. jaanuaril 2017. aastal esitatud kirjalikus seisukohas seoses teda puudutavate meetmete iga-aastase läbivaatamisega.
- 250 Kõigepealt tuleb välja tuua, et nõukogu palub vastuvõetamatuks tunnistada hageja poolt Üldkohtu kodukorra artikli 85 lõike 3 alusel enne kohtuistungit toimumist esitatud tõendi, milleks oli [konfidentsiaalne] 5. märtsi 2016. aasta otsus [konfidentsiaalne] peatamise kohta, kuna see on esitatud hilinenult ning tõendi hiline esitamine ei ole õigustatud. Samas ei vaidle nõukogu esiteks vastu sellele, et hageja teavitas teda kõnealusest peatamisest piiravate meetmete iga-aastast uuesti läbivaatamist puudutavate seisukohtade esitamiseks antud tähtaja jooksul, ning teiseks ei väida ta, et oleks läbivaatamisel selle teabe arvesse võtmata jätnud seetõttu, et ei pidanud seda piisavalt tõendatuks või usaldusväärseks. Sellest järeldub, et selle dokumendi vastuvõetavuse osas ei ole vaja seisukohta võtta, sest tuvastamiseks, kas nõukogu oleks pidanud selle menetluse peatamisega seoses Ukraina asutustelt täiendavat teavet nõudma, ei ole selle dokumendi uurimine vajalik.
- 251 Kuigi on tõsi, nagu väidab ka nõukogu, et asjaolu, et [konfidentsiaalne] oli formaalselt peatatud, ei saa kinnitada, et hageja suhtes algatatud kriminaalasja eeluurimine oleks lõpetatud, tuleb siiski tähele panna esiteks seda, et hageja teavitas nõukogu [konfidentsiaalne] sellest, et formaalselt ei olnud see menetlus käimas, ning teiseks seda, et see asjaolu ei olnud nõukogu poolt piirava meetme kehtimajätmise otsuse seisukohast tähtsusetu, kuna vastasel korral võiks nõukogu selle meetme tähtaega isiku teadmata määramatult pikendada, mis oleks vastuolus piiravate meetmete ajutise

iseloomuga. See, et [*konfidentsiaalne*] üksnes kordas eeluurimise kohta sama teavet ega kajastanud selle kulgemisega seotud uudiseid, konkreetset menetluse peatamist, vähendab [*konfidentsiaalne*] esitatud teabe usaldusväarsust ja ajakohasust.

- 252 Sellest järeldub, et nõukogu oleks pidanud Ukraina asutustelt nõudma selgitusi menetluse peatamise põhjuste ja kestuse kohta, tuvastamaks, kas asjasse puutuv kriteerium on konkreetset juhul jätkuvalt täidetud.
- 253 Kõigest eelnevast tuleneb, et [*konfidentsiaalne*] kirjades avaldatud teave [*konfidentsiaalne*] kohta on lünklik ja vastuoluline, mis oleks pidanud nõukogus tekitama kahtluse, kas tema käsutuses olevad tõendid on piisavad.
- 254 Seevastu tõendid, millele hageja tugines enne 2017. aasta märtsi aktide vastuvõtmist, ning eriti veel koosmõjus eespool punktides 125 ja 126 nimetatud õigustavate tõenditega, see tähendab iseäranis Oberlandesgericht Wiener (Viini kõrgeim piirkondlik kohus, Austria) otsuse, IFE koostatud auditeerimisaruande ja Pepper Hamiltoni aruandega, olid sellised, mis pidanuks tekitama nõukogus põhjendatud küsimusi ja õigustama teabe täiendavat kontrollimist Ukraina asutuste kaudu.
- 255 Arvestades esiteks nõukogu põhjendustes esitatud faktilise aluse ebapiisavust ning teiseks neid õigustavaid tõendeid, millele tugines hageja, oleks see institutsioon pidanud läbi viima täiendava kontrolli ning nõudma Ukraina asutustelt selgitusi vastavalt kohtupraktikale, millele on iseäranis viidatud eespool punktis 113.
- 256 Kõigest eeltoodust tuleneb, et nõukogu tegi ilmse hindamisvea, leides, et ei pea hageja esitatud tõendeid ja argumente arvesse võtma ega Ukraina asutustelt teavet täiendavalt kontrollima, kuigi need tõendid ja argumendid pidid tekitama põhjendatud küsimusi seoses [*konfidentsiaalne*] esitatud teabe usaldusväarsusega.
- 257 Niisiis on hageja teise muutmiseavalduse teine väide põhjendatud. Ilma et oleks vaja analüüsida teisi hageja poolt 2017. aasta märtsi aktide tühistamise nõude põhjendustena esitatud väiteid või teise võimalusena esitatud õigusvastasuse vastuväidet, tuleb hagi seega rahuldada osas, millega taotletakse 2017. aasta märtsi aktide tühistamist hagejat puudutavas osas.

Otsuse 2017/381 tagajärgede kehtivuse säilitamine

- 258 Teise võimalusena taotleb nõukogu, et rakendusmääruse 2017/374 osalise tühistamise korral jätkaks Üldkohus otsuse 2017/381 tagajärjed kehtima kuni hetkeni, mil jõustub rakendusmääruse 2017/374 osaline tühistamine.
- 259 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 60 esimesest lõigust tuleneb, et apellatsioonkaebusel ei ole peatavat toimet. Artikli 60 teises lõigus on siiski ette nähtud, et erandina ELTL artiklist 280 jõustuvad Üldkohtu otsused, mis kuulutavad määruse õigustühiseks, apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja möödumisel või kui selle tähtaja jooksul on otsus edasi kaevatud, siis selle kaebuse läbivaatamata jätmise kuupäevast.
- 260 Käesoleval juhul on rakendusmäärus 2017/374 oma olemuselt määrus, kuivõrd see on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides, ning see vastab määruse õigusmõjule, nii nagu see on ette nähtud ELTL artiklis 288 (vt selle kohta 21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus, nõukogu vs. Bank Saderat Iran, C-200/13 P, EU:C:2016:284, punkt 121).
- 261 Niisiis on käesoleval juhul kohaldatav Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 60 teine lõik (21. aprilli 2016. aasta kohtuotsus, nõukogu vs. Bank Saderat Iran, C-200/13 P, EU:C:2016:284, punkt 122).

- 262 Viimaseks tuleb otsuse 2017/381 tühistamise ajalise toime osas meenutada, et ELTL artikli 264 teise lõigu alusel võib Üldkohus siiski märkida, kui ta peab seda vajalikuks, milliseid tühistamiseks tunnistatud õigusakti tagajärgi loetakse kehtivaks.
- 263 Käesoleval juhul võib rakendusmääruse 2017/374 ning otsuse 2017/381 tühistamise jõustumine erinevatel kuupäevadel õiguskindlust oluliselt kahjustada, kuna need kaks õigusakti kehtestavad hageja suhtes ühesugused meetmed. Otsuse 2017/381 toime tuleb seega hagejat puudutavas osas säilitada kuni määruse 2017/374 tühistamise jõustumiseni.

Kohtukulud

- 264 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõikes 2 on ette nähtud, et kui kaotanud poolel on mitu isikut, otsustab Üldkohus kohtukulud jagada.
- 265 Kuna käesolevas asjas on kohtuotsus seoses hagi ja esimeses muutmisavalduses esitatud tühistamisnõudega tehtud hageja kahjuks, tuleb vastavalt nõukogu nõudele mõista nende nõuetega seotud kohtukulud välja hagejalt. Kuna teises muutmisavalduses esitatud 2017. aasta märtsi aktide tühistamise nõude osas on kohtuotsus tehtud nõukogu kahjuks, tuleb vastavalt hageja nõudele mõista selle nõudega seotud kohtukulud välja nõukogult.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

1. Tühistada nõukogu 3. märtsi 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/381, millega muudetakse otsust 2014/119/ÜVJP teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas, ning nõukogu 3. märtsi 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/374, millega rakendatakse määrust (EL) nr 208/2014 teatavate isikute, üksuste ja asutuste vastu suunatud piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Ukrainas, osas, millega Sergiy Klyuyevi nimi jäeti nende isikute, üksuste ja asutuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid.
2. Otsuse 2017/381 artikli 1 ja rakendusmääruse 2017/374 artikli 1 tagajärjed jäävad S. Klyuyevi suhtes kehtima kuni Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 esimeses lõigus ette nähtud vaidlustamise tähtaja möödumiseni või, kui selle tähtaja jooksul on otsus edasi kaevatud, kuni apellatsioonkaebuse rahuldamata jätmiseni.
3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.
4. Hagi ja esimeses muutmisavalduses esitatud tühistamisnõuete osas jätta S. Klyuyevi kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.
5. Teises muutmisavalduses esitatud otsuse 2017/381 ja rakendusmääruse 2017/374 osalise tühistamise nõude osas jätta Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja S. Klyuyevi kohtukulud.

Berardis

Spielmann

Csehi

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. veebruaril 2018 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	2
Pärast käesoleva hagi esitamist aset leidnud asjaolud	4
Menetlus ja poolte nõuded	5
Õiguslik käsitus	7
Nõuded tühistada 2015. aasta oktoobri ja 2016. aasta märtsi aktid hagejat puudutavas osas	7
Teine väide, mis sisuliselt puudutab ilmset hindamisviga	7
Nõuded tühistada 2017. aasta märtsi aktid hagejat puudutavas osas	16
Otsuse 2017/381 tagajärgede kehtivuse säilitamine	20
Kohtukulud	21